

PROTOKÓŁ z inauguracyjnego posiedzenia Rady do Spraw Cyfryzacji V kadencji, które odbyło się 19 czerwca 2023 roku, o godzinie 11:00 w siedzibie Ministerstwa Cyfryzacji.

W skład Rady do Spraw Cyfryzacji na V kadencję przez Ministra Cyfryzacji Janusza Cieszyńskiego zostały powołane następujące osoby:

1. Józef Orzeł – powołany równocześnie na Przewodniczącego Rady,
2. Izabela Albrycht,
3. Katarzyna Chałubińska- Jentkiewicz,
4. Andrzej Dulka,
5. Agnieszka Gryszczyńska,
6. Agnieszka Jankowska,
7. Jolanta Jaworska,
8. Michał Kanownik,
9. Agnieszka Kister,
10. Janusz Kosiński,
11. Anna Beata Kwiatkowska,
12. Dariusz Milka,
13. Jarosław Mojsiejuk,
14. Marta Poślad,
15. Tomasz Rychter,
16. Krzysztof Silicki,
17. Patrycja Staniszevska,
18. Robert Trętowski,
19. Sławomir Wojciechowski,
20. Małgorzata Zakrzewska.

Pan Przewodniczący powitał wszystkich i poprosił Pana Ministra o przedstawienie planów Ministerstwa Cyfryzacji na najbliższy czas. Słowem wprowadzenia dla osób po raz pierwszy zasiadających w Radzie ds. Cyfryzacji, Pan Minister przedstawił kilka kwestii dotyczących obecnego funkcjonowania Ministerstwa, które zostało ponownie utworzone 1.05.2023, po czasie funkcjonowania jako część KPRM. Wyraził zdanie, że to dobry moment na włączenie Rady do dyskusji na temat planów działania Ministerstwa.

Pan Minister poinformował Radę o zadaniach i wyzwaniach czekających Ministerstwo Cyfryzacji w bieżącym roku. Wskazał, że działania legislacyjne w większości projektów są już zakończone. Ze względu na zbliżające się zakończenie kadencji Parlamentu RP, nie należy się spodziewać rozpoczynania formalnego procesu legislacyjnego ważnych systemowo projektów ustaw z uwagi na zasadę dyskontynuacji.

Pierwsze wydarzenie, na jakie oczekuje obecnie Ministerstwo Cyfryzacji to podpisanie przez Pana Prezydenta ustawy sprawiającej, że aplikacja mObywatel, która została napisana całkowicie od nowa, będzie mogła funkcjonować na równi z plastikowym dowodem osobistym czy paszportem, co było pierwotnym założeniem dla tej aplikacji. Dużym sukcesem jest jej nowa wersja, ale także fakt, iż zespół który projektował, tworzył, badał i będzie również utrzymywał aplikację, to w większości pracownicy etatowi. Przez następną tygodnie Ministerstwo skupi się na dotarciu z informacją o nowej funkcjonalności mObywatela do Polaków. Pan Minister wyraził nadzieję, że członkowie Rady pomogą przyczynić się do dotarcia z informacją o wspomnianej funkcjonalności do społeczeństwa, w celu kreowania wspólnej cyfrowej rzeczywistości.

Drugi temat, o jakim poinformował Pan Minister, to ogłoszenie na początku czerwca warunków dla konkursów na budowę szerokopasmowego Internetu. Nie budzi wątpliwości fakt, że potencjalny brak dostępu do szybkiego Internetu wyłącza ludzi z udziału w cyfrowej rzeczywistości. Pan Minister stwierdził, że wyciągnięto wnioski z doświadczeń z lat poprzednich, a wypracowane rozwiązania pozwolą stworzyć korzystne rozwiązania dla aplikujących i obywateli. Opracowane regulaminy i zasady mają nie dopuścić do sytuacji pominięcia jakiegoś obszaru. Wprowadzono dużo uproszczeń, m.in. na stawki jednostkowe, które ułatwią pracę aplikującym do konkursu.

Trzeci z priorytetowych projektów Ministerstwa, to zakup sprzętu dla uczniów i nauczycieli. Po pozytywnym rozstrzygnięciu sprawy w KIO, będzie można przejść do kolejnych etapów, wraz z umowami na realizację tego zadania. Jeśli plan przebiegnie zgodnie z oczekiwaniami Ministerstwa, uda się poprowadzić działania tak, aby sprzęt dotarł do odbiorców już na jesieni. To pierwszy krok z wielu, aby wspomniany program utrzymać na kolejne lata, ponieważ absolutnym priorytetem jest przygotowanie ludzi do funkcjonowania w nowoczesnej gospodarce. Jest to duży projekt, mający sprawić, że pokolenia, które będą wtedy wchodzić na rynek pracy i funkcjonować w tej rzeczywistości, zostaną odpowiednio przygotowane i wesprą rozwój nowych technologii.

Na koniec Pan Minister podziękował jeszcze raz wszystkim zebrany, wyrażając swoją nadzieję na dobrą współpracę i życzył determinacji w świeżo rozpoczętej kadencji.

Pan Przewodniczący podziękował Panu Ministrowi, a następnie zaprosił członków Rady do zadawania pytań i dyskusji na temat współpracy Rady i Ministerstwa.

W odniesieniu do priorytetów wskazanych przez Pana Ministra, zaproponowano zająć się w pierwszej kolejności tematyką AI Act. Zauważono, że warto byłoby przyjrzeć się w jaki sposób zapisy powstające w Unii Europejskiej można wypracować w Polsce. Obecnie

pojawiają się problemy wdrożeniowe tej technologii. Zaobserwować można rosnące próby wykorzystania najnowszych technologii w przełamaniu zabezpieczeń, np. w odniesieniu do sektora bankowego. Pan Minister zgodził się z propozycją podjęcia tego ważnego tematu, który znalazł też odzwierciedlenie w strukturze organizacyjnej Ministerstwa. W MC powołany został Departament Innowacji i Technologii. Pan Minister zwrócił się do Rady o wsparcie w zakresie sposobu realizacji tak istotnych kwestii. W dalszej części dyskusji zapytano Pana Ministra o grupy robocze działające przy MC w różnych obszarach i intensyfikację ich prac w związku ze zwolnieniem lub całkowitym zamarciem ich działań. Wiąże się to z brakiem bezpośredniej ingerencji w kierowanie pracami tych zespołów przez Pana Ministra. Pan Minister poinformował, że nie było jego intencją prowadzenie prac grup roboczych, celem było danie przestrzeni do działań środowiskom w nich reprezentowanym. Wskazał jednak, że aktualnie ten obszar został wzmocniony kadrowo po stronie Ministerstwa - z początkiem czerwca funkcję dyrektora objęła osoba z pogranicza dziedzin administracji i nauki.

Jeden z członków Rady zapytał Pana Ministra o wizję roli Rady - na ile Pan Minister widzi w członkach Rady inicjatorów pewnych tematów czy wyzwań, które Rada może wskazywać Ministerstwu z pewnymi sugestiami co do sposobu działania. A może Rada ma tylko oczekiwać na zapytania ze strony MC? Pan Minister uznał oba wymienione sposoby działania za ważne. MC będzie z chęcią konsultować z Radą bieżące i istotne sprawy. Pan Minister wyraził nadzieję na konsultację pewnych projektów z Radą - z odpowiednim wyprzedzeniem. Zaproponował również dostarczanie przez Radę własnych przemyśleń.

Pan Przewodniczący wyraził opinię, że współpraca na linii Rada - MC była dotychczas bardzo dobra. Członkowie Rady dostali bardzo dużo wsparcia od Ministerstwa. Zawsze, kiedy było to potrzebne, na posiedzeniach Rady obecni byli wykwalifikowani i kompetentni pracownicy MC. Radzie pomaga w tym sekretariat Rady. Pan Przewodniczący poinformował o zasadach panujących na spotkaniach – zasadach protokołowania, redagowania i publikacji protokołów z posiedzeń. Uznano, że współpraca departamentów MC i Rady układa się bardzo dobrze. Do rozstrzygnięcia pozostała także kwestia formuły spotkań – zwłaszcza ich częstotliwości oraz formy (w realu czy on line). W dalszej części spotkania głos zabrał Dyrektor Biura Ministra w MC, Pan Piotr Wasilewski, który wyraził nadzieję na udaną współpracę, deklarując przy tym pełne zaangażowanie po stronie MC.

Pan Przewodniczący Józef Orzeł przedstawił nowym członkom Rady dwa główne obszary obradowań Rady:

1. Pochodzące z Ministerstwa Cyfryzacji lub innych ministerstw i agencji projekty wymagające konsultacji. W ramach takich projektów Rada podejmuje stanowiska bądź uchwały.
2. Wszystkie tematy poruszane przez członków Rady. Nie ma tu żadnych ograniczeń.

Następnie otwarta została dyskusja wśród członków Rady.

Jeden z członków Rady zabrał głos ws. zbliżającego się terminu europejskiego projektu „Cyfrowej Dekady”, wyrażając nadzieję, że Rada potraktuje to jako jeden z priorytetów. Pan Przewodniczący odpowiedział, że projekt jest ważny i przyjmuje wyrażone uwagi przedmówcy. Nakreślił jednocześnie, że w dłuższej perspektywie, to jednak programy i legislacja w Polsce będą wiodły prym w działaniach Rady.

Pan Przewodniczący podkreślił przy okazji, że działania w zakresie edukacji są bardzo ważne dla Rady. Wyraził nadzieję na to, że współpraca między Radą a MEiN ulegnie poprawie. Potencjał eksperckiego wsparcia Rady ds. Cyfryzacji jest bardzo duży i uwarunkowany jedynie konsensusem członków Rady. Ponadto przypomniał, że w kwestii zespołów tematycznych – Rada wyłania spośród swoich członków ochotnicze eksperckie zespoły tematyczne według uznanych przez nią potrzeb.

Jeden z członków Rady, nawiązując do dyskusji o „Cyfrowej Dekadzie”, zgodził się z Panem Przewodniczącym, że Polska perspektywa „Cyfrowej Dekady” powinna być wiodąca. Odnosząc się do drugiej części wypowiedzi, podkreślone zostało, że wyzwanie w cyfryzacji edukacji jest zadaniem bardzo złożonym. Wyrażono nadzieję oraz chęć do udanej pracy przy tej tematyce.

Pan Przewodniczący wymienił się z członkami Rady refleksją na temat dotychczasowej efektywności działań zespołów roboczych i poddał pod rozważę sposób organizacji działania Rady w przyszłości.

Jeden z członków Rady wyraził zdanie, że opiniowanie projektów legislacyjnych jest oczywiste, ale implementacja dużego pakietu legislacyjnego, np. Dyrektywy NIS2 również wymaga dużo uwagi i skomplikowanego procesu konsultacyjnego. Zadał więc pytanie dotyczące angażowania się Rady bliżej praktycznych rozwiązań w zakresie dyrektyw oraz czy Rada może się też zajmować koncepcjami implementacji dyrektyw i czy jest gotowa, aby przyjąć na siebie taki stopień złożoności zagadnienia.

Pan Przewodniczący w odpowiedzi przedstawił oczekiwania Pana Ministra Janusza Cieszyńskiego względem Rady i relację na linii MC – Rada. Wnioskiem z tego rozważania był fakt, że Rada jest miejscem otwartym na wszelkie zagadnienia, które członkowie uznają za słuszne – drzwi do pracy nad NIS2 są w Radzie otwarte i jeśli członkowie wyrażą chęć, będzie można powołać w tej sprawie zespół roboczy.

Jeden z członków Rady przedstawił pokrótce swoją dotychczasową działalność w Radzie i zaproponował, aby Rada w pewnym zakresie działała jak Think-Tank lub nawet Think-and-do-tank. Wyrażono nadzieję, że członkowie Rady będą wyносили swoje działania także na poziom bardziej praktyczny oraz będą wspierać i ułatwiać działania MC – alertując i wspierając Ministerstwo zawczasu. Ponadto, została poruszona kwestia konieczności założenia zespołu ds. Sztucznej Inteligencji i/lub technologii przełomowych, aby sprawniej budować realną gospodarkę cyfrową i ekosystem prawdziwej innowacji w Polsce. Uznano, że Rada powinna poświęcać dużo uwagi także wspieraniu polskich firm w ww. tematykach, aby dążyć do suwerenności technologicznej Polski.

Pan Przewodniczący wskazał na możliwość zapraszania przedstawicieli poszczególnych izb, instytucji, a nawet prywatnych firm zajmujących się zagadnieniami mieszczącymi się w orbicie działań Rady – kwestia jest bardzo szeroka, a Rada ma sporą swobodę działania. Pan Przewodniczący wyraził konieczność zabrania głosu przez Radę w kwestii prowadzenia legislacji w sprawie rozwoju AI i podzielił potrzebę powołania zespołu AI, tym bardziej, że proces legislacyjny nie dościga szybko rozwijającej się technologii AI.

W dalszej części dyskusji poruszono temat współpracy międzyresortowej. Podkreślono, że forma i warunki tej współpracy muszą zostać dobrze przemyślane przez Radę, aby była ona efektywna. Pan Przewodniczący zgodził się z wyrażoną opinią i podzielił się refleksją na temat współpracy międzyresortowej z ubiegłych lat. Konkluzja była taka, że współpracy międzyresortowe przebiegają najsprawniej wtedy, gdy członkowie Rady są pomostem między obiema instytucjami, tj. gdy działają nie tylko w Radzie, ale także w środowisku, z którym Rada chce współpracować. Tymi słowami Przewodniczący Rady skłonił zebranych do przemyślenia, w jaki sposób mogą wesprzeć działania Rady od zewnątrz.

W toku dyskusji zadano pytanie dotyczące pracy na pograniczu kompetencji Ministerstwa Cyfryzacji - czy przewidziana jest kontynuacja kroków legislacyjnych w zakresie kradzieży tożsamości osób oraz podkreślona została konieczność uszczelnienia systemu weryfikacji osób za pomocą technologii, a także podjęcie tematyki ustawy o przeciwdziałaniu nadużyciom w komunikacji elektronicznej.

Pan Przewodniczący odpowiedział, że tematyka cyberbezpieczeństwa jest tematem nieskończonym, tj. w miarę ewolucji technologii, Rada będzie musiała podejmować nowe wyzwania i kontynuować prace dotyczące wspomnianych tematów.

Jeden z członków Rady odniósł się do słów o upraszczaniu sposobów logowania np. do mObywatela w kontekście ułatwiania zadania cyberprzestępcom – podkreślił, że obecnie aplikacja jest bezpieczniejsza od konwencjonalnego dowodu osobistego i trudniej jest skraść dane z niej niż z plastikowego dowodu. Ad vocem podkreślono, że dziś największym wyzwaniem w cyberbezpieczeństwie jest walka ze szkodliwym oprogramowaniem typu malware, skoncentrowanego zarówno na systemy bankowe jak i dane, które użytkownicy dobrowolnie przenoszą na telefony komórkowe, instalując różne aplikacje.

Następnie głos zabrał kolejny członek Rady, który wyraził zaniepokojenie dotychczasową ciągłością prac zespołów. W związku z tym zaproponował zmianę trybu prac i przededefiniowanie zespołów. Ze swojej strony zaproponował nałożyć wysoki priorytet na regulacje związane z rozwojem AI, argumentując to niewystarczającym tempem prac Komisji Europejskiej w tym zakresie. W odpowiedzi inny z członków Rady podkreślił, że nie ma Sztucznej Inteligencji bez Big Data. W związku z tym zasugerowano, aby Rada pochyliła się nad zagadnieniem ponownego wykorzystania danych oraz informacji sektora publicznego i stworzyła taki zespół tematyczny. Równie istotne jest zagadnienie backupu danych, czyli bezpiecznego magazynowania ich, na przykład na wypadek konfliktu lub klęski.

Do powyższej dyskusji dodano, aby w rozważaniach na temat Big Data uwzględnić sektor naukowy, który bardzo często nie ma dostępu do potrzebnych informacji lub uzyskuje go z trudem.

Jeden z członków Rady zabrał głos w zakresie nie tylko ochrony przed zagrożeniami wynikającymi ze Sztucznej Inteligencji, ale także w zakresie wykorzystania tej technologii pozytywnie. W jego ocenie Sztuczna Inteligencja jest w stanie mocno usprawnić wiele działów sektora publicznego. Pan Przewodniczący poinformował, że Rada w zeszłych kadencjach sporo wysiłku wkładała w kwestie architektury informacyjnej Państwa, co budowało logikę, spójność i zwiększało efektywność cyfrowej administracji.

W toku dyskusji wspomniano o Programie Rozwoju Kompetencji Cyfrowych, nad którym Rada obradowała w zeszłej kadencji - wyrażono opinię, że Rada powinna skupić się nie tylko na inicjowaniu nowych rozwiązań, ale także egzekwowaniu ustaleń poprzednich.

Pan Przewodniczący otworzył następnie dyskusję na temat organizacji pracy Rady. Kwestiami do ustalenia są częstotliwość i forma spotkań Rady – czy posiedzenia mają się odbywać w formule zdalnej czy stacjonarnej. Przewodniczący poprosił członków Rady o zgłaszanie tematów będących w kręgu ich zainteresowania, które Rada mogłaby podjąć w toku swoich prac. Ponadto członkowie zostali poproszeni o przesyłanie mailowo do sekretariatu Rady notatek biograficznych oraz zdjęć, w celu umieszczenia ich na dedykowanej działalności Rady stronie internetowej w serwisie Ministerstwa Cyfryzacji.

Uczestnicy posiedzenia:

Członkowie Rady:

1. Izabela Albrycht
2. Katarzyna Chałubińska- Jentkiewicz
3. Andrzej Dulka
4. Agnieszka Gryszczyńska
5. Agnieszka Jankowska
6. Jolanta Jaworska
7. Michał Kanownik
8. Agnieszka Kister
9. Janusz Kosiński
10. Anna Beata Kwiatkowska
11. Dariusz Milka
12. Jarosław Mojsiejuk
13. Józef Orzeł - Przewodniczący
14. Marta Poślad
15. Tomasz Rychter
16. Krzysztof Silicki
17. Robert Trętowski
18. Sławomir Wojciechowski
19. Małgorzata Zakrzewska

Zaproszeni goście:

20. Janusz Cieszyński, Minister Cyfryzacji

Sekretariat Rady i pracownicy Ministerstwa Cyfryzacji:

21. Piotr Wasilewski, Dyrektor Biura Ministra w MC
22. Katarzyna Gójska, Biuro Ministra w MC